

Sluttrapport og evaluering

SOMMERTORG I TORE HUNDSGATE

Juni-september 2023

INNHOOLD

Om prosjektet.....	s 4
Bakgrunn for prosjektet.....	s 4
Prosjektets mål.....	s 6
Videreføring.....	s 7

OM PROSJEKTET

BAKGRUNN FOR PROSJEKTET

Introduksjon

Sommertorg i Tore Hundsgate er et prosjekt der Tore Hundsgate på Andenes ble stengt for biltrafikk mellom 10. juni og 20. September 2023. Et midlertidig torg ble bygget som et samskappingsprosjekt på plassen, med Andøy kommunes avdeling for samfunnsutvikling som prosjektleder. Torget ble brukt både til arrangementer og som en møteplass i hverdagen i løpet av sommermånedene.

Prosjektet ble utført med bakgrunn i arbeidet med sentrumsplanen for Andenes og med mål om å fremheve Tore Hundsgates potensiale som møteplass og byrom for fotgjengere og myke trafikanter.

Bakgrunn

Det er gjennom flere analyser som er gjort for Andøy og Andenes pekt på mangelen på uformelle møteplasser i kommunen. Gode møteplasser som er åpne for alle og der prestasjonsnivå eller økonomisk evne ikke stenger for deltakelse, er et viktig tiltak for å sikre trygge og inkluderende lokalmiljø.

I dag er det få, om noen, uteområder i sentrum som er tilrettelagt for opphold. Sentrum preges av grå, asfalterte flater der bilen er den prioriterte trafikantergruppen. Det er få områder som er tilrettelagt for myke trafikanter, og kun Storgata har fortau. Dette resulterer i at myke trafikanter stadig må vike for biler i fart og gå omveier forbi parkerte biler.

Sentrum trenger flere områder der myke trafikanter prioriteres. Det er behov for et område med torgfunksjon som kan fungere som en møteplass og som en naturlig arena for ulike arrangementer som finner sted i løpet av året. Det vil være naturlig at et slikt område ligger i tilknytning til butikker og

næringsvirksomhet som skaper aktivitet, sentralt i sentrum.

I kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 er det et mål at Andøy kommune skal ha attraktive og funksjonelle tettsteder. Det står blant annet at:

*”I fremtiden vil det etterspørres tettsteder med både grønne og urbane kvaliteter. Som kommunesenter er det viktig at Andenes utvikles i en retning som tilfredsstiller disse behovene. (...) Det vil være viktig å sikre arealer som kan skape **attraktive møteplasser, utearealer og byrom.**”*

Å etablere et torg på Andenes ville vært helt i tråd med disse målene og et viktig steg mot å gjøre Andenes til et mer attraktivt sentrum.

Tore Hundsgate

For å få til noen raske endringer som kan vise potensialet til Andenes sentrum var ønsket i denne omgangen å lage et midlertidig torg. At torget er midlertidig gjør at prosessene mot å få det realisert kan gå raskere og vi tror det er viktig med tiltak som kan iverksettes snarlig for å skape engasjement og fremtidstro på Andenes som et attraktivt sted å bo. Det vil også vise politikere og innbyggere hva et slikt område kan gjøre for sentrum og forhåpentligvis gjøre prosessen mot en mer permanent løsning lettere.

I kommunestyret ble det i desember vedtatt at det skal utredes om Tore Hundsgate kan stenges for biltrafikk sommeren 2023. Dersom dette området skulle være bilfritt var det viktig å gi noe tilbake til butikkene og befolkningen, der bilene tidligere tok plass. Det er ikke nok å stenge av for biler dersom det er den samme grå asfalterte plassen. Skulle vi stenge av for biler var vurderingen at vi også bør legge til rette for opphold.

Tore Hundsgate var et naturlig sted å gjennomføre et slikt prosjekt, da ønsket om å holde plassen stengt for trafikk allerede fantes hos initiativtakere i butikkgruppen. I tillegg til dette har stedet gjennom en vindanalyse (utført av Norconsult vinteren 2023) vist seg å ha gode klimatiske forutsetninger for opphold, samtidig som det allerede er etablerte parkeringsplasser i hver ende av gateløpet.

Foto: Andøyposten

PROSJEKTETS MÅL

I starten av prosjektet ble det satt tre mål:

1. Framheve Tore Hundsgate sitt potensiale til å være en attraktiv møteplass og et byrom i Andenes sentrum der fotgjengere blir prioritert.
2. Utforme og bygge torget ved hjelp av samskaping og medvirkning i alle ledd
3. Bruke materialer og konstruksjoner som kan gjenbrukes på andre steder og i fremtidige prosjekt.

Prosjektet skulle vise effekten av å ha samlingssteder i sentrum og hvordan områder kan bli forskjønnet. Torget skulle være et rom for kultur og demokrati, blant annet gjennom eksisterende arrangement som barnas torgdag og pride. Det skulle også fungere som et valgtorg i forbindelse med kommunestyrevalget i september, samt som en medvirkningsarena opp mot arbeidet med sentrumsplanen.

Å utforme torget ved hjelp av samskaping og medvirkning var et viktig mål foå skape forankring og eierskap i prosjektet ut over de mest involverte aktørene. Elever fra voksenopplæringen, barnehagebarn, butikkgruppa, Andenes vel, ungdomsrådet og frivillige deltakere fra befolkningen for øvrig var alle med i ulike deler av prosessen, og både utformingen av torget og selve byggeperioden ble påvirket av dette på en god måte.

Gjenbruk av konstruksjonene vil være mulig både i en videreføring av dette prosjektet, men også i andre offentlige rom i kommunen. Dette er et viktig element i prosjektet som sørger for økonomisk og økologisk bærekraft.

I slutten av prosjektet ble det lansert en spørreundersøkelse til kommunens innbyggere der målet var å få innsikt i den generelle holdningen befolkningen har hatt til prosjektet. Svarene her viste en stor overvekt av positive tilbakemeldinger, og et ønske om at ordningen skal bli videreført som

Side 6

et permanent prosjekt, eller som et sesongbasert sommertorg.

Basert på svarene som kom frem i undersøkelsen og evalueringen fra butikkgruppa må man kunne si at prosjektet har klart å fremheve det potensialet Tore Hundsgate har som møteplass. Det ser ut til å være etterlengtet å ha noen bilfrie soner i sentrum, områder der det er plass til mer liv og der mennesker er i sentrum. Vi synes også at dette prosjektet har fått frem en diskusjon om hvordan vi ønsker at sentrum av Andenes skal være. I spørreundersøkelsen ble det delt mange tanker om hva sentrum burde inneholde og hva innbyggerne synes er viktig. Temaet sentrumsutvikling er satt på agendaen gjennom dette prosjektet.

«Det blir et helt annet type samlingspunkt i værret når man kan stå midt i smørøyet og snakke med kjente en lørdags formiddag uten at man må passe seg for trafikk.»

Svar fra spørreundersøkelsen.

Erfaringer

Prosjektet har gitt oss nyttige erfaringer både fra prosessen frem til åpningen av torget, og fra perioden torget var åpent i Tore Hundsgate.

Å gjennomføre prosjektet som en samskappingsprosess har gitt både kommunen og de andre involverte aktørene erfaring som kan videreføres i både dette, og i andre prosjekter i kommunal regi. Det er vår oppfatning at eierskapet befolkningen har hatt til sommertorget i stor grad har kommet fra gode samskapingen i prosjektet, og en vellykket kommunikasjon og informasjonsdeling både før, under og etter prosjektet ble gjennomført. Deltakerne i samskappingsprosessen har uttrykt seg svært positive til prosjektet, og prosjektet har vist hvordan slike prosesser kan være gjensidig nyttige også opp mot eksterne mål. Et nærliggende eksempel på dette er hvordan prosjektet også

ble brukt som en arena for integrering og språkpratisering. Denne prosessen har vært ressurskrevende for avdeling for samfunnsutvikling, og det har også gitt oss nyttig erfaring på hvilke endringer i prosjektets organisering som bør gjøres for å sikre en bærekraftig videreføring.

Prosjektets fysiske utforming har også gitt oss erfaringer som kan informere videreføring av dette og/eller andre prosjekter.

- Parkeringssituasjonen i sentrum med en blanding av fastboende, besøkende og campingturister som bruker de kommunale parkeringsplassene førte til enkelte problemstillinger i forbindelse med prosjektet. På lang sikt er dette noe som vil bli adressert gjennom sentrumsplanen for andenes, og sommertorget i Tore Hundsgate har gitt nyttige erfaringer rundt dette teamet.
- Å sørge for universell utforming og tilgjengelighet for alle i Tore Hundsgate er viktig, og avmerkede HC parkeringsplasser bør utredes i forbindelse med videreføring av prosjektet.
- En variasjon av sitteplasser, også med ryggstøtte bør legges til prosjektet.
- Muligheten for torget som et utendørs utstillingslokale er et uforløst potensiale i prosjektet, og bør testes ved en eventuell videreføring.
- Kommunens ressursbruk både i prosjektledelse og i drift av torget bør i fremtiden avlastes av et nærmere samarbeid med butikkgruppa.

«Fint å ha ei ordentlig "gågate". Fikk mer sentrumsfølelse av Værre. Skulle gjerne ha vært sånn permanent.»

«Det er kjekt med litt bilfri sone. Da har man tilgjengelig areal til mye mer. Og jeg har ikke savnet å kjøre der.»

«Det skapte en møteplass som gjorde at folk brukte tid sammen utenfor butikkene på en annen måte enn når bilene kjører gjennom.»

«Deilig å ha et område fritt for trafikk. Barn og eldre kan ferdes trygt. Det gav også en veldig fin og samlet sentrumsfølelse»

«Flott møteplass for ung og gammel. Nydelig beplantning. Torget bør bli permanent heile året. Her kan vi tenne julegrana.»

VIDEREFØRING

Avdeling for samfunnsutvikling mener det er behov for et torg i Andenes sentrum. Det vil være positivt for stedsutviklingen på Andenes, for næringslivet og for å oppmuntre til nye etableringer i sentrum. Gode byrom kan bidra til å skape et mer trivelig, bærekraftig og økonomisk blomstrende sentrum, samtidig som det fremhever stedets karakter og identitet. Når sentrum har en estetisk tiltalende og trivelig atmosfære, vil det oppmuntre folk til å tilbringe mer tid der og det kan potensielt tiltrekke seg flere investorer. Gode byrom kan også bidra til å fremme folkehelsen ved å tilrettelegge for fysisk aktivitet, sosial interaksjon og tilgang til naturen.

Sommertorg i Tore Hundsgate kan sees på som et pilotprosjekt for utvikling av gode byrom i sentrum av Andenes. Fremover er det to ulike måter vi anbefaler at prosjektet videreføres.

Sommertorg

Det er et alternativ å fortsette løsningen med et sesongbasert sommertorg, der Tore Hundsgate blir stengt for trafikk hver sommer, og de samme konstruksjonene gjenbrukes med ny beplantning for å innrede dette uterommet. Nye elementer kan også komme til ved behov og kapasitet. Dette krever nye skiltvedtak, og at ressurser fra kommunal drift (park) kan prioriteres til dette formålet. Man kan også tenke seg at torget kan stenges for trafikk i adventstiden, med julegran på plassen.

Da det ikke er kapasitet på avdeling for samfunnsutvikling til å sette av like mye tid til dette hver sommer vil det være viktig å få på plass en prosjektgruppe som har ansvar for planlegging og gjennomføring av prosjektet. Vi foreslår at denne prosjektgruppa inneholder representanter både fra butikkgruppa, Andøy kommune (avdeling for samfunnsutvikling og kultur) og Andenes Vel. Prosjektgruppen bør ha et møte i starten av hvert år (januar/februar) for å legge en plan for sommertorget, fordele ansvarsoppgaver og arrangere dugnader. Dette alternativet forutsetter at det bevilges penger til vegetasjon og nødvendig

vedlikehold hver sommer over driftsbudsjettet.

Dersom konseptet med bilfritt sommertorg skal videreføres er det også nødvendig å gjøre noe med rammene rundt torget. Den kommunale parkeringsplassen øst for Tore Hundsgate bør rustes opp for å ha bedre kapasitet. Det bør asfalteres og parkeringsplasser bør merkes opp. Det er også mulig å asfaltere en større del av tomten enn det som er gruset i dag. Det bør også vurderes å innføre restriksjoner mot camping på plassen, da det i sommer var problem med at parkeringsplassen ble fullt med campingbiler. Parkeringsplassen i krysset mellom Kong Hans gate og Salbergsgate (øst for Andøyposten) bør også utbedres. Plasser bør markeres og avkjøringen til parkeringsplassen bør snevres inn. Det må settes av HC-parkeringer i nær tilknytning til torget eller på torget.

Permanent torg

Prosjektet har også gitt et verdifullt kunnskapsgrunnlag for å arbeide videre mot et permanent torg i Tore Hundsgate. Et slikt prosjekt vil kreve en mer omfattende finansiering, men kan reguleres i den kommende sentrumsplanen. Dette vil muliggjøre bedre løsninger for både næringsliv og innbyggere som bruker dette området. Gjennomføringen av prosjektet sommertorg i Tore Hundsgate har gitt oss et veldig godt utgangspunkt for å jobbe videre mot et slikt byrom.

Dette vil være en lengre prosess med utredninger, prosjektering og en betydelig større investering. Hva innholdet på torget ville vært kommer selvfølgelig an på hvor stort budsjett man legger opp til. Noen ting må man regne med å gjøre, som å legge nye VA-rør under plassen og få på plass et nytt dekke. VA-rørene ville vært nødvendig å bytte ut på et tidspunkt uansett, og da bør man gjøre det når det uansett skal graves på plassen. Å legge et annet dekke enn asfalt vil også være en viktig del for å gi plassen et inntrykk av å være et torg, og ikke lengre en vei. Torget må ha gode løsninger for universell

utforming, fra HC-parkeringene og inn på plassen. Dette vil være svært viktig for å sørge for at plassen fortsatt er tilgjengelig for alle.

Kommunen kan ta prosjektlederrollen for et slikt prosjekt, men alternativet vil forandre at det leies inn konsulenter for prosjektering. Også dette alternativet forutsetter at parkeringsplassene i nærheten blir utbedret.

I forbindelse med andre utbyggingsprosjekt i kommunen vil det tiltrekkes enda flere turister til Andenes. Da vil det være positivt for Andøy å ha plasser å ta imot disse gjestene i byrom som blir tatt bedre vare på og er trivelige å være i. Dette vil ha mye å si både for stedsidentitet og stolthet til plassen.

Et første steg i denne retningen kan være å gi Tore Hundsgate formål torg i sentrumsplanen for Andenes. Her kan det inkluderes bestemmelser som gir krav til innhold og utforming, hc-parkering og universell utforming.

